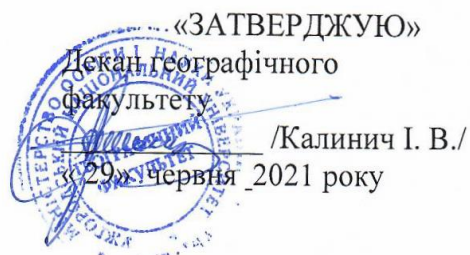

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного
факультету
/Калинич І. В./
«29» червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

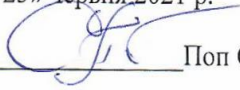
Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**Менеджмент природоохоронних територій**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.07 Географія** освітньої програми **Географія**.

Розробники: Поп С.С. - професор, доктор фіз. мат. наук, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

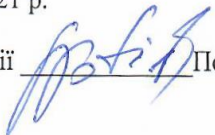
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від « 25 » червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол №8 від « 29 » червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Потіш Л.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	I	I
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	1	1
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	18	2
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усне опитування	Самостійна робота:	
	78	110

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Менеджмент природоохоронних територій**» є: формування у студентів наукових знань, умінь та навичок їх практичного застосування щодо державного управління природоохоронними територіями і об'єктами, з'ясуванню історії, сучасного стану й перспектив розвитку заповідної справи України в контексті раціонального природокористування і сталого розвитку.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей;

Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючого, сповідуючого та примножуючого загально цивілізаційні цінності демократичного суспільства (морально-етичні, культурні, гуманістичні, доброчесності тощо).	ЗК 1
Здатність спілкуватися державною мовою, уміти комунікувати з іншими, логічно викладати свою думку як усно, так і письмово.	ЗК 3
Вміння виявляти та вирішувати в професійній діяльності проблемні задачі, приймати науково- обґрунтовані управлінські рішення.	ЗК 5
Набуття предметно-географічних, природознавчо-наукових, психолого-педагогічних компетентностей, оволодіння фундаментальними знаннями з дисциплін географічної науки на різних просторових рівнях (глобальному, національному і локальному), методологією географічних досліджень взаємозв'язків у складній системі «Людина-Природа» в контексті досягнення амбітних цілей збалансованого розвитку.	ФК 1
Здатність на глобальному, регіональному і локальному рівнях аналізувати в часі і просторі взаємопов'язані природні процеси і явища. Здатність логічного і світоглядного мислення в процесі освітньої, наукової і громадянської діяльності, осмислювати взаємозв'язки і закономірності в еколого-, гео-, соціо-просторі.	ФК 7
Здатність застосовувати географічні знання у міждисциплінарному і міжгалузевому контекстах. Здатність застосування теоретичних знань для вирішення практичних проблем на регіональному і національному рівнях, зокрема щодо просторового аналізу та вирішення проблем взаємодії суспільства і природи в контексті збалансованого розвитку.	ФК 8

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Менеджмент природоохоронних територій**» є наявність географічної освіти за першим (бакалаврським) рівнем або вищої освіти з іншої спеціальності.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**» вивчення навчальної дисципліни «**Менеджмент природоохоронних територій**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання причинно-наслідкових взаємозв'язків складових навколишнього середовища, впливу на них людської діяльності, стану, проблем та шляхів раціонального природокористування в контексті гармонізації стосунків у системі «суспільство□природа».	ПРН 2
Знання за даною освітньою програмою, які необхідні для роботи в традиційних сферах застосування: вчителем середньої школи або спеціалістом-географом у наукових установах, державних природоохоронних структурах та поресурсних департаментах при облдержадміністрації або відділах органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у підприємницьких структурах, що потребують фахівців-географів.	ПРН 4
5. Знання основних механізмів управління природокористуванням, в тому числі менеджменту природоохоронними територіями.	ПРН 5.
Знання системи державного моніторингу довкілля на національному і регіональному рівнях, суб'єктів моніторингу та їх основних функціональних обов'язків, а також законодавчо□нормативної бази.	ПРН 6.
Застосовувати теоретичні та емпіричні здобутки географічної науки про природні та суспільно□географічні явища і процеси для інноваційної науково□дослідницької діяльності, орієнтованої на оптимізацію природокористування для забезпечення якісного життя та водночас досягнення цілей стійкого розвитку територій.	ПРН 8
Здатність діяти і приймати відповідальні інноваційні рішення в новій ситуації, пов'язаній з фаховою діяльністю.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Менеджмент природоохоронних територій»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен Знати: ⇒ причинно-наслідкові взаємозв'язки складових навколишнього середовища, впливу на них людської діяльності ⇒ основні механізми управління природокористуванням, в тому числі менеджменту природоохоронними територіями ⇒ сучасну систему природокористування ⇒ законодавчо-нормативну базу природокористування ⇒ систему державного екологічного моніторингу довкілля на національному і регіональному рівнях та функціональні обов'язки суб'єктів моніторингу ⇒ особливості впливу антропогенного навантаження, техногенних катастроф та природних негативних процесів на природне середовище ⇒ сучасні тенденції змін у природному середовищі під впливом глобальних змін клімату та системи природокористування	ПРН 2 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 8
Вміти: ⇒ аналізувати взаємозв'язки між природними компонентами та ландшафтами України під впливом господарської діяльності людей ⇒ застосовувати набуті теоретичні знання про властивості природного середовища для покращення його стану та розвитку природозаповідного фонду України ⇒ приймати відповідальні інноваційні рішення в новій ситуації, пов'язаній з фаховою діяльністю	ПРН 4 ПРН 8 ПРН 12

⇒ обґрунтувати перспективи розвитку природоохоронної діяльності в Україні ⇒ застосувати набуті знання про природозаповідну справу в освітній і просвітницькій діяльності	
---	--

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та самостійної роботи, спрямовані на оволодіння навчального матеріалу за освітньою програмою «Географія». Підсумкова оцінка заліку виставляється студенту як за 100 бальною шкалою відповідно до Болонської системи, так і за національною дворівневою шкалою (зараховано, не зараховано), співставляючи бальні оцінки за відомою таблицею, що додається. Протягом семестру здійснюється поточний контроль на аудиторних заняттях і консультаціях та проміжний шляхом виконання модульних контрольних робіт. Підсумковий контроль – складання усного заліку. Студентам, які не виявили бажання покращити отриману бальну підсумкову оцінку за накопичувально-рейтинговою системою протягом семестру виставляється на їх прохання ця оцінка без складання заліку. Студенти, які при складанні заліку не показали належних знань рейтингова оцінка не може бути понижена. Оцінка «не зараховано» записується тільки у екзаменаційну відомість, а позитивна оцінка записується у залікову книжку студента та екзаменаційну відомість.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: семінарські заняття, індивідуальні консультації, зворотній зв'язок на лекціях через запитання по ходу лекції.

Форма модульного контролю: модульна письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4						60	100
10	10	10	10							

T1, T2 ... – теми семінарських занять

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4						60	100
10	10	10	10							

T1, T2 ... – теми семінарських занять

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість, год	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів

		(сумарна)		
Практичні (семінарські) заняття	8	40	8	40
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
...				
Презентація				
Реферат				
Есе				
...				
Модульна контрольна робота (теоретичні питання)	1	60	1	60
Разом	9	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота містить два теоретичні питання та п'ять тестових завдань. Відповіді на теоретичні питання оцінюються до 25 балів за кожне (сумарно до 50 балів), тестові завдання – по два бали за правильні відповіді на кожен тест, разом максимально студент може отримати ще 10 балів, тобто максимально 60 балів. Підсумкова максимальна оцінка за кожний модуль становить 100 балів. За 100 бальною шкалою обраховується і підсумкова оцінка за семестр

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту) (у разі потреби)

Курсова робота не передбачена навчальним планом дисципліни.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

... Залік проводиться у формі усної перевірки знань студентів, які виявили бажання покращити підсумкову бальну оцінку отриману протягом семестру за накопичувальною кредитно-бальною системою та мають понад 60 балів. Студенти, які отримали 36-59 балів обов'язково складають залік за програмовим матеріалом дисципліни, а отримавші менше балів не допускаються до складання заліку з можливістю повторити навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Сутність, цілі й структура державної системи менеджменту в природно-заповідній справі.

Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природоохоронний об'єкт, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.

Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи управління територіями та об'єктами природо-заповідного фонду. Роль громадськості.

Тема 3. Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.

Тема 4. Суб'єкти державного управління природо-заповідними територіями та об'єктами та їх функціональні обов'язки. Центральний орган державної влади у сфері менеджменту у природо-заповідній сфері та його основні завдання.

Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її відповідність міжнародній системі.

Тема 6. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Характеристика сучасного стану природно-заповідного фонду України.

Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до менеджменту природно-заповідними територіями та об'єктами.

Тема 1. Методологія та процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними та їх функціональні обов'язки.

Тема 2. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.

Тема 3. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Формування екологічної мережі та її значимість для досягнення цілей сталого розвитку суспільства.

Тема 4. Наукові дослідження на територіях природо-заповідного фонду. Фоновий моніторинг та його значення як складової екологічного моніторингу та ведення «Літопису природи».

Тема 5. Соціально-економічне значення природно-заповідного фонду. Ресурсна значимість біотичних і абіотичних компонентів екосистем, що охороняються. Правові норми їх раціонального використання.

Тема 6. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному фоновому моніторингові довкілля.

6.2. Структура навчальної дисципліни (для денної форми навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Сутність, цілі й структура державної системи менеджменту в природно-заповідній справі.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	10	2	1			7

Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи управління територіями та об'єктами природо-заповідного фонду. Роль громадськості.	11	2	2			7
Тема 3. Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.	10	2	1			7
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами та їх функціональні обов'язки. Центральний орган державної влади у сфері менеджменту у природо-заповідній сфері та його основні завдання. Загальні та спеціально уповноважені органи державного управління у сфері природокористування і заповідання.	11	2	2			7
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та їх відповідність міжнародній системі.	9	2	1			6
Тема 6. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Характеристика сучасного стану природно-заповідного фонду України.	9	2	1			6
Модульна контрольна робота			1			
Разом за модуль №1	60	12	9			40
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до менеджменту природно-заповідних територій та об'єктів.						
Тема 1. Методологія та процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними.	11	2	2			7
Тема 2. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання адміністрацій	11	2	2			7
Тема 3. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі.	10	2	1			6
Тема 4. Наукові дослідження на територіях природо-заповідного фонду. Фоновий моніторинг та його значення як складової екологічного моніторингу та ведення «Літопису природи».	10	2	1			6
Тема 5. Соціально-економічне значення природно-заповідного фонду. Ресурсна значимість біотичних і абіотичних компонентів екосистем, що охороняються. Правові норми їх раціонального використання.	9	2	1			6
Тема 6. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному фоновому моніторингові довкілля.	9	2	1			6
Модульна контрольна робота			1			
Разом за модуль №2	60	12	9			38
Разом за семестр	120	24	18			78

**6.2. Структура навчальної дисципліни
(для заочної форми навчання)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Сутність, цілі й структура державної системи менеджменту в природно-заповідній справі.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	10	1				9
Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи управління територіями та об'єктами природо-заповідного фонду. Роль громадськості.	10,5	0,5				9
Тема 3. Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.	11,5	1	0,5			9
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний орган державної влади у сфері менеджменту у природо-заповідній сфері. Загальні та спеціально уповноважені органи державного управління у сфері природокористування і заповідання. Роль громадськості.	11,5	0,5	0,5			9
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та міжнародною системою.	10	0,5				9
Тема 6. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Характеристика сучасного стану природно-заповідного фонду України.	8,5	0,5				8
Разом за модуль	60	4	1			53
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до менеджменту природно-заповідних територій та об'єктів.						
Тема 1. Методологія та процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого та загальнодержавного значення. Суб'єкти управління ними.	11,5	1	0,5			9
Тема 2. Функціональне зонування природо-	11,5	1				9

заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі.						
Тема 3. Наукові дослідження на територіях природо-заповідного фонду. Фоновий моніторинг та його значення як складової екологічного моніторингу та ведення «Літопису природи». Соціально-економічне значення природно-заповідного фонду. Ресурсна значимість біотичних і абіотичних компонентів екосистем, що охороняються.	10	1				9
Тема 4. Правові норми їх раціонального використання. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному фоновому моніторингові довкілля	10	1	0,5			9
Разом за модуль 2	60	4	1			53
Разом за семестр	120	8	2			110

6.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність, цілі та основні завдання державної системи управління територіями та об'єктами природо-заповідного фонду. Роль громадськості. Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.	2	0,5
2	Тема 2. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та міжнародною системою.	4	1
3	Тема 3. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Характеристика сучасного стану природно-заповідного фонду України.	2	0,5
4	Модульна контрольна робота №1	1	0
5	Тема 4. Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого й загальнодержавного значення. Суб'єкти управління ними.	2	1
6	Тема 5. Функціональне зонування і режими охорони природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Роль ПЗФ у формуванні екологічної мережі. Наукові спостереження на територіях ПЗФ та їх значимість як складової екологічного моніторингу і ведення «Літопису природи».	4	0,5
7	Тема 6. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному фоновому моніторингові довкілля.	2	0,5
8	Модульна контрольна робота №2	1	
Разом		18	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні поняття: заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо. Сутність, цілі та основні завдання державної системи управління територіями та об'єктами природо-заповідного фонду. Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.	10	14
2	Законодавчо-нормативна база природоохоронної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.	10	14
3	Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний орган державної влади у сфері менеджменту у природо-заповідній сфері. Загальні та спеціально уповноважені органи державного управління у сфері природокористування і заповідання. Роль громадськості.	10	14
4	Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та міжнародною системою. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Характеристика сучасного стану природно-заповідного фонду України.	10	14
5	Методологія та процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання адміністрацій наукових природоохоронних установ.	10	14
6	Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі. Наукові дослідження на територіях природо-заповідного фонду. Фоновий моніторинг та його значення як складової екологічного моніторингу та ведення «Літопису природи». Міжнародна співпраця.	10	14
7	Соціально-економічне значення природно-заповідного фонду. Ресурсна значимість біотичних і абіотичних компонентів екосистем, що охороняються. Правові норми їх раціонального використання.	10	14
8	Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному фоновому моніторингові довкілля.	8	12
	Разом	78	110

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Індивідуальні завдання не передбачені за навчальним планом.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби: мультимедійна техніка, Інтернет ресурси з доступом під час лекції;
Дидактичні матеріали: електронні версії навчально-методичної літератури, матеріали презентацій до лекцій, завдання для модульного та підсумкового контролю тощо, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle».

Програмне забезпечення наявне в комп'ютерних класах та індивідуальне у студентів і викладачів.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009.-332 с.
2. Природно-заповідний фонд Закарпатської області. Заг. ред. Поп С.С. Авт. колектив: Поп С.С., Потіщ Л.А., Мигаль А.В. та ін. Ужгород: Держ. вид. Карпати, 2011. -254 с., іл.
3. Газуда М.В., Дяченко Б.І. Регіональний менеджмент збереження і відтворення. Ужгород, 2014._-
4. Габчак Н. Ф., Дубіс Л.Ф., Мельник А.В., Чир Н.В. Екологічний туризм на природоохоронних територіях Закарпатської області

[dspace.uzhnu.edu.ua > jspui > bitstream > lib >](https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstream/lib/1015407/1/ugz2019.03.043)

Додаткова література

1. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів: «Новий світ -2000», 2003. – 248 с.
2. А.В. Мельник, Н.В. Чир. Сучасні аспекти дослідження природно-заповідного фонду Закарпатської області як ядра для розвитку екологічного туризму. <https://doi.org/10.15407/ugz2019.03.043> Ukr. geogr. z. 2019, N3:43-52
3. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Гродзинський М.Д. Заповідна справа в Україні. Підручник. Чернівці: Зелена Буковина, 2005,-336 с.
4. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.//ПЗФ України// [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://pzf.menr.gov.ua>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- [www.uzhnu.edu.ua > cat > geograph-fiz_geo > science](http://www.uzhnu.edu.ua/cat/geograph-fiz_geo/science)
- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>-доповнення до Закону України «Про ПЗФ»
- <https://www.ukrinform.ua/tag-ministerstvo-zahistu-dovkilli>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2020/ 2021 н.р. без змін; зі змінами (Додаток 1).
21 (потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____ Поп С.С.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____ / 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____ / 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____ / 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Охарактеризуйте поняття «природоохоронна територія» і «природоохоронний об'єкт».
2. Яка мета створення природно-заповідного фонду?
3. Яка законодавча база управління природоохоронними територіями та об'єктами?
4. Як сформована державна система управління природоохоронними територіями та об'єктами?
5. Назвіть центральний державний орган України з управління природоохоронними територіями та об'єктами та з'ясуйте його основні завдання.
6. Назвіть суб'єкти та їх функціональні обов'язки з управління природоохоронними територіями та об'єктами.
7. Яка роль громадськості у сфері управління природоохоронними територіями та об'єктами?
8. Дайте класифікацію заповідних територій та об'єктів за національним законодавством.
9. Проаналізуйте відповідність національної та міжнародної систем класифікації заповідних територій та об'єктів.
10. Дайте коротку характеристику історії розвитку заповідної справи в Україні.
11. Яка особливість розвитку заповідної справи в західних областях України?
12. Яка процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення?
13. Які суб'єкти забезпечують охорону і збереження заповідних територій та об'єктів місцевого значення?
14. Яка процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення?
15. Які суб'єкти забезпечують управління заповідними територіями та об'єктами загальнодержавного значення?
16. Хто може ініціювати процедуру заповідання?
17. Яке функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня?
18. Яка роль природо-заповідних територій у формуванні екологічної мережі?
19. Яке соціально-економічне значення природно-заповідного фонду?
20. Яка ресурсна значимість біотичних і абіотичних компонентів екосистем, що охороняються?
21. Як регулюється раціональне використання природних ресурсів природно-заповідного фонду?
22. Хто проводить наукові дослідження на територіях природно-заповідного фонду?
23. Значення фонового моніторингу як складової глобального екологічного моніторингу довкілля та ведення «Літопису природи».
24. Міжнародна співпраця у сфері заповідної справи.